

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Radana Malíka a soudkyň JUDr. Lenky Matyášové a JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobce: **Ing. V. H.**, zast. Mgr. Michalem Svatoněm, advokátem se sídlem Dejvická 306/9, Praha 6, proti žalovanému: **Ministerstvo obrany, odbor sociálního zabezpečení**, se sídlem Vršovická 1429/68, Praha 10, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 8. 2018, sp. zn. 240160/SD-15/OP, vedeného u Městského soudu v Praze pod sp. zn. 2 Ad 31/2018, o návrhu žalobce na určení lhůty k provedení procesního úkonu dle § 174a zákona č. 6/2002 Sb.,

t a k t o :

- I. Návrh **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu

[1] Žalobce (dále „navrhovatel“) se domáhá určení lhůty k provedení procesního úkonu podle § 174a zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Požaduje, aby byla městskému soudu uložena lhůta k nařízení jednání ve věci vedené pod sp. zn. 2 Ad 31/2018, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 15. 8. 2018, sp. zn. 240160/SD-15/OP, ve věci navrhovatelova starobního důchodu.

[2] Návrh odůvodnil tím, že řízení o žalobě je vedeno již 19 měsíců (žaloba byla podána 18. 10. 2018), městský soud však v řízení od 30. 8. 2019 nečiní žádné úkony a doposud nenařídil jednání, přestože navrhovatel v žalobě výslovně uvedl, že nesouhlasí s tím, aby bylo ve věci rozhodnuto bez jednání, a přestože požadoval, aby byla žaloba projednána v co nejkratším čase. Navrhovatel si je vědom, že soudy jsou přetížené, tím však nelze průtahy v řízení ospravedlnit. Podle stanoviska občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cjpn 206/2010, publ. pod č. 58/2011 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, lze za přiměřenou délku řízení obecně považovat 24 měsíců. Délka řízení před městským soudem tedy již je hraniční a vzhledem k významu věci pro navrhovatele (věc se významně dotýká jeho osobní sféry) ji nelze považovat za přiměřenou.

[3] Městský soud ve svém vyjádření k návrhu uvedl, že ve věci činil potřebné procesní úkony, jednání však doposud nenařídil. Ačkoli je věc procesně připravena k rozhodnutí, soud se řídí

zákonným pravidlem, podle kterého mají být věci vyřizovány zásadně v pořadí, v jakém k soudu došly, s výjimkou těch, pro které je stanoven přednostní režim nebo lhůta k rozhodnutí; o takovou věc však v tomto případě nejde. Dále uvedl, že senát, kterému byla věc přidělena, v současné době rozhoduje o žalobách podaných v druhé polovině roku 2017 a o přednostních věcech (žaloby ve věcech mezinárodní ochrany) napadlých v roce 2018. Dovoluje si požádat, aby k této skutečnosti bylo přihlédnuto.

II. Podstatný obsah spisu městského soudu

[4] Navrhovatel podal dne 19. 10. 2018 (údaj 18. 10. 2018 v návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu je nepřesný, rozdíl jednoho dne je však zcela nepodstatný) u městského soudu žalobu proti rozhodnutí žalovaného, jímž nebylo vyhověno navrhovatelovým námitkám a bylo potvrzeno rozhodnutí o zamítnutí jeho žádosti o přiznání starobního důchodu. Žaloba byla odůvodněna, byly k ní připojeny důkazy (vyjma několika listin, u kterých navrhovatel uvedl, že je dále doplní), bylo v ní uvedeno, čeho se navrhovatel domáhá, byla připojena kopie napadeného rozhodnutí a plná moc navrhovatelova zástupce. Dále v ní bylo výslovně uvedeno, že navrhovatel nesouhlasí s tím, aby bylo ve věci rozhodnuto bez nařízení jednání.

[5] Dne 6. 11. 2018 městský soud zaslal žalovanému kopii žaloby a vyzval jej k vyjádření k žalobě a k předložení úplného spisového materiálu ve lhůtě 1 měsíce od doručení výzvy. Dále žalovaného poučil o složení senátu a možnosti namítat podjatost jeho členů a vyzval jej ke sdělení, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání.

[6] Dne 30. 11. 2018 bylo městskému soudu doručeno vyjádření žalovaného k žalobě a správní spis. Ve spise městského soudu (na č. l. 34) následuje referát samosoudkyně JUDr. Dany Černé k předání spisu VSÚ za účelem zaslání vyjádření žalovaného zástupci navrhovatele společně s poučením dle § 51 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů, dále jen „s. ř. s.“ (výzva ke sdělení, zda žalobce souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, pozn. NSS). Jak však vyplývá z úředního záznamu ze dne 28. 8. 2019, který JUDr. Černá zaznamenala na témže č. l., referát nebyl kanceláří vypraven.

[7] Dne 10. 12. 2018 bylo soudu doručeno vyjádření žalobce s doplněním důkazů, které bylo dne 22. 1. 2019 dosláno žalovanému.

[8] Dne 27. 8. 2019 byla soudu doručena žádost navrhovatele k projednání žaloby. Navrhovatel v ní uvedl, že dne 18. 10. 2018 podal žalobu, do dnešního dne však nebyl vyzván k úhradě soudního poplatku a žaloba tudíž zřejmě nebyla ani předána žalovanému k vyjádření. Vzhledem k tomu, že ve věci jde o starobní důchod, navrhovatel požádal městský soud, aby byla jeho žaloba projednána v co nejkratším možném čase. Nepřiznání starobního důchodu se významně dotýká jeho osobní sféry. Navrhovatel vnímá značnou přetíženost správních soudů, žádá nicméně, aby byl alespoň vyzván k úhradě soudního poplatku a aby byla žalovanému předána žaloba k vyjádření.

[9] Městský soud k tomu navrhovateli dne 28. 8. 2019 sdělil, že věc je ze zákona osvobozena od soudních poplatků. Dále uvedl, že žaloba včetně doplnění byla žalovanému zaslána k vyjádření, toto vyjádření však navrhovateli nedoplněním nebylo zasláno. Vyjádření žalovaného k žalobě bylo připojeno k tomuto přípisu, ve kterém soud navrhovatele dále poučil (vyzval) podle § 51 s. ř. s. U čísla listu s příslušným referátem je připojena doručenkou prokazující doručení přípisu a vyjádření žalovaného dne 29. 8. 2019.

[10] Dne 30. 8. 2019 bylo navrhovateli zasláno poučení o složení senátu a o možnosti namítat podjatost jeho členů.

[11] Ve spise následuje návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu ze dne 18. 5. 2020, o kterém nyní rozhoduje Nejvyšší správní soud. Dne 20. 5. 2020 městský soud navrhovateli sdělil, že spis je předkládán Nejvyššímu správnímu soudu k rozhodnutí o jeho návrhu. K předložení spisu následně došlo.

III. Právní hodnocení Nejvyššího správního soudu

[12] Řízení o návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu, které je upravené v § 174a zákona o soudech a soudcích, představuje promítnutí zásad spravedlivého procesu z hlediska naplnění práva účastníka nebo jiné strany řízení na projednání jeho věci bez zbytečných průtahů, jež je zakotveno zejména v ustanovení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod, do řízení probíhajícího před soudem.

[13] Při posuzování návrhu na určení lhůty je Nejvyšší správní soud vázán navrhovatelovou specifikací procesního úkonu, u něhož jsou namítány průtahy. V nynější věci jde o nařízení ústního jednání.

[14] Nejvyšší správní soud nejprve zkoumal, zda je městský soud povinen nařídit jednání s ohledem na možnost rozhodnout věc bez jednání při splnění podmínek § 51 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení může soud rozhodnout o věci samé bez jednání, jestliže to účastníci shodně navrhl nebo s tím souhlasí. Má se přitom za to, že souhlas je udělen také tehdy, nevyjádří-li účastník do dvou týdnů od doručení výzvy předsedy senátu svůj nesouhlas s takovým projednáním věci; o tom musí být ve výzvě poučen.

[15] V nynější věci navrhovatel v žalobě výslovně sdělil, že nesouhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, městský soud jej přesto (chybně) v přípise ze dne 28. 8. 2019 vyzval a poučil v intencích § 51 s. ř. s. Za této situací nelze právní fikci souhlasu s rozhodnutím bez nařízení jednání použít (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2006, č. j. 2 Azs 216/2005 - 50) a je nezbytné vycházet z toho, že navrhovatel na nařízení jednání trvá.

[16] Nejvyšší správní soud se proto dále zabýval otázkou, zda při nařízení ústního jednání dochází k průtahům. Vzhledem k tomu, že na konci ústního jednání soud zpravidla vyhláší rozhodnutí, jímž se řízení končí, odvíjí se hodnocení této otázky od posouzení, zda městský soud neprodlévá s rozhodnutím věci samé.

[17] Důvodnost návrhu na určení lhůty Nejvyšší správní soud posuzuje dle kritérií vymezených v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích. Těmito kritérii jsou složitost věci, význam předmětu řízení pro navrhovatele, postup účastníků nebo stran řízení a dosavadní postup soudu. Současně není bez významu ani § 56 odst. 1 s. ř. s., dle něhož soud projednává a rozhoduje věci podle pořadí, v jakém k němu došly; to neplatí, jsou-li u věci dány závažné důvody pro přednostní projednávání a rozhodování věci. V § 56 odst. 2 a 3 s. ř. s. jsou vymezeny návrhy a věci, o nichž se rozhoduje přednostně.

[18] Za porušení práva na projednání věci bez zbytečných průtahů Nejvyšší správní soud nepovažuje samotnou skutečnost, že soud učinil v přiměřených lhůtách všechny přípravné úkony předcházející rozhodnutí věci, ale stále nerozhodl, jelikož rozhoduje věci napadlé dříve. Podstatné

je, aby v tomto stavu soud neudržel řízení po příliš dlouhou dobu, což se posuzuje dle kritérií zmíněných v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích. Jde o kritéria vycházející z judikatury Evropského soudu pro lidská práva (viz bod 48. rozsudku velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 16. 9. 1996, *Süßmann proti Německu*, stížnost č. 20024/92, publ. Reports 1996-IV, či bod 43. rozsudku velkého senátu Evropského soudu pro lidská práva ze dne 27. 6. 2000, *Frydlander proti Francii*, stížnost č. 30979/96, publ. Reports 2000-VII).

[19] V případě, že nelze posuzovanou délkou řízení s ohledem na popsaná kritéria nadále tolerovat, není možné návrh na určení lhůty k provedení procesního úkonu zamítnout s odkazem na § 56 odst. 1 s. ř. s. a odůvodněním, že soud stále rozhoduje věci napadlé dříve. Ochrana práva na projednání věci bez zbytečných průtahů totiž nelze odmítnout s poukazem na to, že práva někoho jiného jsou porušována ještě více. Jak judikoval Ústavní soud: „*průtahy v řízení nelze ospravedlnit obecně známou přetížeností soudů; je totiž věcí státu, aby organizoval své soudnictví tak, aby principy soudnictví zakotvené v Listině a Úmluvě byly respektovány a případné nedostatky v tomto směru nemohou jít k tíži občanů, kteří od soudu právem očekávají ochranu svých práv v přiměřené době*“; viz např. nález sp. zn. IV. ÚS 55/94, nález sp. zn. I. ÚS 663/01, nález sp. zn. III. ÚS 685/06, nález sp. zn. IV. ÚS 391/07 a další.

[20] V nynější věci nejde o návrh, který by měl městský soud projednat a rozhodnout přednostně dle § 56 odst. 2 a 3 s. ř. s. či § 56 odst. 1, věty za středníkem, s. ř. s. Městský soud přítom v současnosti rozhoduje žaloby, které obdržel dříve než navrhovatelovu žalobu.

[21] Nejvyšší správní soud se dále zabýval hledisky zmíněnými v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích.

[22] Prvním z nich je složitost věci. S ohledem na obsah navrhovatelovy žaloby bude podstatou věci otázka, zda lze studium na vojenském gymnáziu hodnotit jako tzv. zaměstnání I. či II. pracovní kategorie a zda tedy tvrzená doba studia na vojenském gymnáziu má být započítána do doby výkonu takového zaměstnání, která je rozhodná pro přiznání zvláštního důchodového věku. Navrhovatel v žalobě navrhl několik důkazů na prokázání svých tvrzení, nejví se však, že by ve věci bylo nutné provádět obsáhlé dokazování. Správní spis je standardně objemný. Nejvyšší správní soud tedy věc hodnotí jako středně náročnou.

[23] Z hlediska významu věci pro navrhovatele lze konstatovat, že sice jde o věc, která je pro navrhovatele osobně významná, současně však nebyly tvrzeny žádné okolnosti, ze kterých by vyplývalo, že právě pro navrhovatele je jeho věc významnější než pro jiné žadatele o starobní důchod. Za této situace soud hodnotí věc jako standardní.

[24] Soud neshledal, že by postup navrhovatele negativně přispěl k délce řízení. Žaloba obsahovala žalobní body, byly k ní připojeny listiny, kterých se navrhovatel dovolával, včetně plné moci prokazující zmocnění jeho zástupce. Navrhovatel sice některé z důkazů doplnil až později, tato skutečnost však sama o sobě k délce řízení nijak negativně nepřispěla.

[25] K postupu městského soudu lze uvést následující. Městský soud v přiměřené době po obdržení žaloby vyzval žalovaného k vyjádření a k zaslání správního spisu, poučil jej o složení senátu a možnosti namítat podjatost a vyzval ke sdělení, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání. Následně došlo k pochybení, když městský soud nezaslal navrhovateli na vědomí vyjádření žalovaného k žalobě. Z úředního záznamu na č. l. 34 nicméně vyplývá, že k uvedenému došlo v důsledku administrativního pochybení, jinými slovy omluvitelné lidské chyby, která navíc byla napravena okamžitě poté, co byla objevena (poté, co se navrhovatel obrátil na soud se svou žádostí o projednání žaloby ze dne 27. 8. 2019, soud okamžitě

navrhovatelé zaslal přípis, ve kterém mu uvedenou situaci vysvětlil a vyjádření žalovaného zaslal). Dále po obdržení návrhu na určení lhůty k provedení procesního úkonu městský soud bezodkladně zaslal návrh a spisový materiál Nejvyššímu správnímu soudu. Lze tedy uzavřít, že městský soud v rámci řízení jako celku činil procesní úkony v přiměřených lhůtách a Nejvyšší správní soud proto neshledal průtahy v procesní přípravě věci k projednání a rozhodnutí. Posouzení, zda v tomto stavu nebylo řízení ponecháno po nepřijatelně dlouhou dobu, je vhodné učinit v souvislosti s dalšími kritérii vymezenými v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích.

[26] Při komplexním zhodnocení hledisek uvedených v § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že návrh na určení lhůty není důvodný.

[27] Od doby, kdy městský soud obdržel žalobu (tj. od 19. 10. 2018), uplynulo necelých 20 měsíců a městský soud činil procesní úkony tak, aby se řízení v rozumné době dostalo do stavu, kdy je možno vydat rozhodnutí. Jedná se o věc střední složitosti. Byť navrhovatel svými kroky podstatně neovlivnil délku řízení, jedná o věc pro účastníka běžného významu a po porovnání s délkou doby, po kterou je řízení vedeno, nelze v tuto chvíli dospět k závěru, že ve věci dochází k průtahům s nařízením jednání ve věci.

[28] Na podporu tohoto závěru lze poukázat též na navrhovatelem zmiňované stanovisko občanskoprávního a obchodního kolegia Nejvyššího soudu ze dne 13. 4. 2011, sp. zn. Cpjn 206/2010, publ. pod č. 58/2011 Sbírkou soudních rozhodnutí a stanovisek, vztahujícího se k odpovědnosti za škodu způsobenou při výkonu veřejné moci nesprávným úředním postupem v případě nevydání rozhodnutí v přiměřené lhůtě. Nejvyšší soud zde v části VI. stanoviska zmínil, že jakékoli řízení vždy nějakou dobu trvá, a dále na vysokém stupni obecnosti uvedl, že za přiměřenou délku řízení Nejvyšší soud považuje ještě 24 měsíců (nikoli však již delší). Byť se Nejvyšší správní soud do značné míry brání naznačené paušalizaci a zdůrazňuje nutnost zohledňování všech okolností posuzovaného případu, v nyní posuzované věci lze konstatovat, že řízení před městským soudem nedosáhlo délky, kterou by bylo možné označit za nepřiměřenou.

IV. Náklady řízení

[29] Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 174a odst. 8 zákona o soudech a soudcích, dle kterého hradí náklady řízení o něm stát jen tehdy, byl-li návrh uznán jako oprávněný. K tomu v projednávané věci nedošlo, proto navrhovatel nemá právo na náhradu nákladů řízení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. června 2020

JUDr. Radan Malík
předseda senátu